МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ОХТИРСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
СУМСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора
з навчально-виховної роботи
_____Олена ГАВРИШ
„30” 08 2023 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

для студентів освітньо-професійної програми: ***Фінанси, банківська справа та страхування***

спеціальності: ***072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок***

Освітньо- професійний ступінь - *фаховий молодший бакалавр*

Обсяг дисципліни в кредитах ЄКТС - *2*

Розробник - ***БІЛЬЧЕНКО Надія*** *викладач*

Програму розглянуто і схвалено цикловою комісією спеціальності
192 «Будівництво та цивільна інженерія»
Протокол *№ 1 від 30 серпня 2023 р.*

Голова циклової комісії _____Олексій ПУГАЧОВ

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1	Освітньо-професійна програма	***Фінанси, банківська справа та страхування***
2	Галузь знань	***07«Управління та адміністрування»***
3	Освітньо-професійний ступінь	***фаховий молодший бакалавр***
4	Шифр і назва спеціальності	***072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»***
5	Статус навчальної дисципліни	***Обов'язкова***
6	Семестр(семестри)	***2 (БСО)***
7	Загальна кількість годин(кредитів ЄКТС)	***60 годин, 2 кредити ЄКТС***
8	Аудиторні заняття в тому числі:	***32 год***
	– лекції	***22 год***
	– практичні	***10 год***
9	Самостійна робота студента	***28 год***
10	Форма семестрового контролю	***диференційований залік***
11	Мова викладання	***українська***

МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета викладання дисципліни	Мета вивчення дисципліни полягає у набутті студентом компетенцій, знань, умінь і навичок для здійснення професійної діяльності за спеціальністю з урахуванням ризику виникнення техногенних аварій й природних небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання, а також формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку.
Завдання вивчення дисципліни	Завдання вивчення дисципліни передбачає опанування знаннями, вміннями та навичками вирішувати професійні завдання з обов'язковим урахуванням галузевих вимог щодо забезпечення безпеки персоналу та захисту населення в небезпечних та надзвичайних ситуаціях і формування мотивації щодо посилення особистої відповідальності за забезпечення гарантованого рівня безпеки функціонування об'єктів галузі, матеріальних та культурних цінностей в межах науково-обґрунтованих критеріїв прийнятного ризику. Засвоївши дисципліну «Безпека життєдіяльності» майбутні фахові молодші бакалаври повинні володіти сукупністю загальнокультурних та професійних компетенцій з питань безпеки життєдіяльності у відповідних напрямах підготовки для вирішення професійних завдань, пов'язаних із гарантуванням збереження життя та здоров'я персоналу ОГ в умовах небезпечних і надзвичайних ситуацій.

КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Загальні компетентності	ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
Програмні результати навчання	РН16. Дотримуватися правових норм охорони праці та життєдіяльності в професійній діяльності

ПРЕРЕКВІЗИТИ

Навчальна дисципліна «Безпека життєдіяльності» займає провідне місце у структурно-логічній схемі підготовки фахівця за освітньо-кваліфікаційним рівнем «фаховий молодший бакалавр», оскільки є дисципліною, що використовує досягнення та методи фундаментальних та прикладних наук з філософії, біології, фізики, хімії, соціології, психології, екології, економіки, менеджменту тощо і дозволяє випускнику вирішувати професійні завдання за певною спеціальністю з урахуванням ризику виникнення внутрішніх і зовнішніх небезпек, що спричиняють надзвичайні ситуації та їхніх негативних наслідків.

ПОСТРЕКВІЗИТИ

Засвоївши дисципліну «Безпека життєдіяльності» майбутні фахові молодші бакалаври повинні володіти сукупністю загальнокультурних та професійних компетенцій з питань безпеки життєдіяльності у відповідних напрямах підготовки. Вирішення професійних завдань з визначення ризиків для працівників і оточуючого середовища. Застосування алгоритмів дій пов'язаних із гарантуванням збереження життя та здоров'я персоналу ОГ в умовах небезпечних і надзвичайних ситуацій.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Чотирибальна національна шкала оцінювання	Критерії
5 (відмінно)	Студент логічно, усвідомлено оперує навчальним матеріалом у межах програми навчальної дисципліни; «Безпека життєдіяльності» обґрунтовано відповідає на запитання; встановлює і обґрунтовує причинно-наслідкові зв'язки; аргументовано використовує знання у нестандартних ситуаціях; самостійно розв'язує задачі; ретельно виконує практичні завдання, оформляє їх, робить логічно побудовані та обґрунтовані висновки самостійно користується різними джерелами інформації; наводить практичні приклади у контексті тематичного теоретичного матеріалу.
4 (добре)	Студент самостійно і послідовно відтворює навчальний матеріал у межах програми навчальної дисципліни; відповідає на поставлені запитання, допускаючи у відповідях неточності; дає порівняльну характеристику явищ та процесів; виправляє допущені помилки; розв'язує типові задачі користуючись алгоритмом; виконує практичні завдання, звертаючись за консультацією до викладача, оформляє їх, робить неповні висновки
3 (задовільно)	Студент відтворює основний зміст навчального матеріалу у межах програми навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності», відповідаючи на запитання викладача; дає визначення окремих понять; наводить приклади, що ґрунтуються на матеріалі підручника; у відповідях може допускати помилки; з допомогою викладача виконує практичні завдання, частково оформляє їх без висновків
2 (незадовільно)	Студент має уявлення з визначеної проблеми, за допомогою викладача може розпізнати окремі поняття навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності», що стосуються навчального матеріалу у межах програми навчальної дисципліни. Відтворює окремі поняття; з допомогою викладача або з використанням підручника фрагментарно визначає їхні ознаки; відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді; з допомогою викладача фрагментарно виконує практичні завдання без належного оформлення.
не атестовано	не виконана робота

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назви змістовних модулів, тем	Разом годин	Аудиторні		Самостійна робота
			Лекції	Практичні	
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**7**
	Модуль 1				
1	Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек.	8	4		4
2	Ризик, як кількісна оцінка небезпек.	6	2	2	2
3	Природні загрози, характер їхніх проявів та дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки.	6	2		4
4	Техногенні небезпеки та їхні наслідки. Типологія аварій на потенційно-небезпечних об'єктах.	4	2		2
	4.1. Пожежна безпека	6	2	2	2
	4.2. Радіаційна безпека.	6	2	2	2
	4.3. Хімічна безпека.	6	2	2	2
	Модуль2				
5	Соціально-політичні небезпеки, їхні види та особливості. Соціальні та психологічні чинники ризику. Поведінкові реакції населення у НС.	6	2		4
6	Застосування ризик-орієнтованого підходу для побудови імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку НС.	4	2		2
7	Менеджмент безпеки, правове забезпечення та організаційно-функціональна структура захисту населення та АТО у НС.	4	2		2
8	Управління силами та засобами ОГ під час НС.	4		2	2
	Разом годин з навчальної дисципліни	**60**	**22**	**10**	**28**

ЗМІСТ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ заняття	Назва розділу модуля, теми програми. Тема уроку та її короткий зміст	Кількість годин			Види навчальних занять та методи їх проведення	Навчально-методична література та унаочнення	Самостійна робота студентів	Форми поточного контролю
		Всього	Із них					
			аудиторні	самостійн				
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	МОДУЛЬ 1							
1	**Тема 1 Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек** Модель життєдіяльності людини. Головні визначення - безпека, загроза, небезпека, надзвичайна ситуація, ризик. Безпека людини, суспільства, національна безпека. Культура безпеки як елемент загальної культури, що реалізує захисну функцію людства. Аксіоми безпеки життєдіяльності. Методологічні основи безпеки життєдіяльності. Системний підхід у безпеці життєдіяльності.	4	2	2	лекція, розповідь елементи бесіди	[1] вступ [2] вступ [3] вступ, стор 34-50	Аксіоми безпеки	
2	**Таксономія, ідентифікація та квантифікація небезпек**. Види небезпек: мікро- та макро-біологічна, вибухопожежна, гідродинамічна, пожежна, радіаційна, фізична, хімічна, екологічна. Критерії переходу небезпечної події у НС, одиниці виміру показників класифікаційної ознаки НС та їхні порогові значення у природному середовищі, виробничій, транспортній та інших сферах життєдіяльності.	4	2		лекція, розповідь елементи бесіди	[3] стор 34-50	Потенціальні джерела небезпек трудової діяльності	Тестовий контроль
	Класифікація НС за причинами походження, територіального поширення і обсягів заподіяних або очікуваних збитків			2	Самостійне вивчення	[3] стор 34-50	Конспект Тема1	Тестовий контроль

3	**Тема 2. Ризик як кількісна оцінка небезпек** Визначення поняття небезпека. Номенклатура та таксономія небезпек. Джерела небезпеки та їх класифікація. Небезпечні та шкідливі фактори. Класифікація небезпечних та шкідливих факторів. Ідентифікація джерел небезпеки і породжених ними небезпечних та шкідливих факторів. Індивідуальний та соціальний ризик. Концепція допустимого ризику. Управління ризиком	4	2	2	лекція, розповідь елементи бесіди	[2] стор34-50 [4] стор 14-22	2] стор34-50	Тестовий контроль
4	**ПР 1. Визначення індивідуального ризику та його оцінка**	2	2		Практичне заняття	Методичні вказівки до ПР	Підготувати звіт по ПР	Звіт ПР
5	**Тема3. Природні загрози та характер їхніх проявів і дії на людей, тварин, рослин, сб'єкти економіки** Характеристика небезпечних геологічних процесів і явищ. Вражаючі фактори, що ними формуються, характер їхніх проявів та дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки та навколишнє середовище. Негативний вплив вражаючих факторів небезпечних метеорологічних явищ Небезпечні гідрологічні процеси і явища. Вражаючі фактори, що ними формуються, характер їхніх проявів та наслідки.	6	2		Лекція з елементами бесіди, показ	[1] розділ 2 [3]стор 181-183 [4]стор 102-140	Конспект [4] стор 102-140	Усне опитування
	Біологічні небезпеки. Вражаючі фактори біологічної дії. Характеристика небезпечних патогенних мікроорганізмів: найпростіші, гриби, віруси, рикетсії, бактерії. Пандемії, епідемії, масові отруєння людей. Загальна характеристика особливо небезпечних хвороб (холера, сибірка, чума та ін.). Інфекційні захворювання тварин і рослин.			4	Самостійна робота		Підготувати доповіді, презентації «Біологічні небезпеки»	Захист доповіді, презентації
6	**Тема 4. Техногенні небезпеки та їхні наслідки** Техногенні небезпеки та їх вражаючі фактори за генезисом і механізмом впливу. Класифікація, номенклатура і одиниці виміру вражаючих факторів фізичної та хімічної дії джерел техногенних небезпек.	4	2		Лекція з елементами бесіди, показ	[3]стор 149-166 [4]стор 212-237		Тестовий контроль

	Промислові аварії, катастрофи та їхні наслідки. Рівні виробничих аварій в залежності від їхнього масштабу. Руйнування будівель та споруд. Пошкодження енергосистем, інженерних і технологічних мереж.							
	Небезпечні події на транспорті та аварії на транспортних комунікаціях. Вимоги до транспортування небезпечних речовин. Маркування небезпечних вантажів з небезпечними речовинами.			2	Самостійна робота	[3]стор 149-166 [4]стор 212-237	.	Тестовий контроль
7	**Тема 4.1. Пожежна безпека.** Загальні поняття про основи теорії розвитку та припинення горіння. Етапи розвитку пожежі. Зони горіння, теплового впливу, задимлення, токсичності. Небезпечні для людини фактори пожежі. Вибух. Фактори техногенних вибухів, що призводять до ураження людей, руйнування будівель, споруд, технічного устаткування і забруднення навколишнього середовища.	6	2		лекція розповідь, елементи бесіди, показ	[4 стор 192-211	Конспект [3] розділ 4.4	
	Класифікація об'єктів за їхньою пожежо-вибухонебезпекою. Показники пожежо-вибухонебезпеки речовин і матеріалів.			2	Самостійна робота		Тестовий контроль	
8	**ПР 2. Блискавкозахист об'єктів**		2		Практичне заняття	Методичні вказівки до ПР	Підготувати звіт по ПР	Захист ПР
9	**Тема 4.2. Радіаційна безпека** Джерела радіації та одиниці її вимірювання. Класифікація радіаційних аварій за характером дії і масштабами. Фази аварій та фактори радіаційного впливу на людину. Механізм дії іонізуючих випромінювань на тканини організму. Ознаки радіаційного ураження. Гостре опромінення. Хронічне опромінення. Нормування радіаційної безпеки. Рівні втручання у разі радіаційної аварії. Вимоги до розвитку і розміщення об'єктів атомної енергетики.. Категорії зон радіоактивно забруднених територій.	4	2		лекція розповідь, елементи бесіди, показ	[1]стор 105-149 [3]стор 181-198	Конспект лекції	

	Режими захисту населення Захист приміщень від проникнення радіоактивних речовин.			2	Самостійна робота	Конспект [3] стор 225-227	Тестовий контроль	
10	**ПР 3. Розрахунок можливої дози опромінення**	2	2		Практичне заняття	Методичні вказівки	Звіт по ПР	Захист ПР
11	**Тема 4.3. Хімічна безпека.** Класифікація небезпечних хімічних речовин за ступенем токсичності, здатності до горіння, впливом на організм людини. Характеристика класів небезпеки згідно із ступенем їхньої дії на організм людини. Особливості забруднення місцевості, води, продовольства у разі виникнення аварій з викидом небезпечних хімічних речовин. Класифікація суб'єктів господарювання і адміністративно-територіальних одиниць за хімічною небезпекою. Захист приміщень від проникнення токсичних аерозолів. Організація дозиметричного й хімічного контролю.	4	2	2	лекція розповідь, елементи бесіди, показ	[3] 2.стор 346-348	Підготувати доповіді, презентації	
12	**ПР 4. Розрахунок наслідків аварії на із СДОР**	2	2		Практичне заняття	Методичні вказівки до ПР	Підготувати звіт по практичній роботі	Захист ПР
МОДУЛЬ 2								
13	**Тема 5. Соціально-політичні небезпеки, їхні види та особливості. Соціальні та психологічні чинники ризику. Поведінкові реакції населення у НС.** Глобальні проблеми людства: Соціально-політичні конфлікти з використанням звичайної зброї та засобів масового ураження. Види тероризму, його первинні, вторинні та каскадні вражаючі фактори; збройні напади, захоплення й утримання об'єктів державного значення; встановлення вибухового пристрою у багатолюдному місці, установі (організації, підприємстві), викрадання зброї та небезпечних речовин з об'єктів їхнього зберігання, використання, переробляння або під час транспортування.	2	2		лекція розповідь, елементи бесіди, показ	[4] стор 183-185	[Конспект [3] стор 58-73	Оцінка версій студентів

	Класифікація об'єктів щодо забезпечення захисту від терористичних дій.							
	Тема 5.2. Соціальні та психологічні фактори ризику. Поведінкові реакції населення у НС Аналіз аварійних ситуацій під час технологічного тероризму. Антитерористичні критерії оцінки уразливості та підвищення стійкості роботи об'єктів підвищеної небезпеки. Сучасні інформаційні технології та безпека життєдіяльності людини. Особливості впливу інформаційного чинника на здоров'я людини та безпеку суспільства. Соціальні фактори, що впливають на життя та здоров'я людини. Корупція і криміналізація суспільства. Маніпуляція свідомістю. Розрив у рівні забезпечення життя між різними прошарками населення. Шкідливі звички, соціальні хвороби та їхня профілактика. Алкоголізм та наркоманія. Зростання злочинності як фактор небезпеки. Види злочинних посягань на людину. Поняття та різновиди натовпу. Поводження людини в натовпі. Фактори, що стійко або тимчасово підвищують індивідуальну імовірність наразитись на небезпеку. Психологічна надійність людини та її роль у забезпеченні безпеки. Захисні властивості людського організму. Види поведінки людини та її психічна діяльність: психічні процеси, стани, властивості. Поняття про психоемоційні напруження (стрес). Види напруження. Психотипи за реакцією людей на небезпеку. Частота змін стресових станів у людей, що знаходяться в районі НС.	4		4	Самостійна робота	[2] стор [3] 2.стор 446-508	конспект	Підготувати доповіді, презентації
14.	**Тема 6. Застосування ризик орієнтованого підходу для побудови імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку НС.**	2	2		лекція розповідь, елементи бесіди,	[1]стор 105-149 [3]стор 181-198 [1]	[Конспект [3] стор 225-227	Оцінка версій студентів

	Загальний аналіз ризику і проблем безпеки складних систем, які охоплюють людину (керівник, оператор, персонал, населення), об'єкти техносфери та природне середовище. Індивідуальний та груповий ризик. Концепція прийнятного ризику. Розподіл підприємств. установ та організацій за ступенем ризику їхньої господарської діяльності щодо забезпечення безпеки та захисту населення і територій від НС. Управління безпекою через порівняння витрат та отриманих вигод від зниження ризику.				показ			
	Визначення базисних подій. Ідентифікація ризику. Розробка ризик-стратегії з метою зниження вірогідності реалізації ризику і мінімізації можливих негативних наслідків. Вибір методів (відмова від ризиків, зниження, передача і ухвалення) та інструментів управління виявленим ризиком.	2		2	Самостійне вивчення	[4 стор 192-211	Конспект [3] розділ 4.4	
15	**Тема 7. Менеджмент безпеки, правове забезпечення та організаційно-функціональна структура захисту населення та АТО у НС** Правові норми, що регламентують організаційну структуру органів управління безпекою та захистом у НС, процеси її функціонування і розвитку, регламентацію режимів запобігання і ліквідації НС. Структурно-функціональна схема державного управління безпекою та захистом у НС в Україні з урахуванням правового статусу і повноважень органів влади. Органи управління, сили і ресурси з попередження та реагування на НС на державному рівні. Загальні норми законодавства, підзаконних актів, стандарти і технічні умови, технічні і адміністративні регламенти, що регламентують принципи і механізми регулювання безпеки, зниження ризиків і пом'якшення наслідків НС.	4	2		лекція розповідь, елементи бесіди, показ	[1]стор 160-222 [4]стор 91-101	[3] Конспект	

	Превентивні та ситуаційні норми: експертиза, ліцензування, сертифікація, аудит; підвищення технологічної безпеки виробничих процесів та експлуатаційної надійності об'єктів, підготовка об'єктів економіки і систем життєзабезпечення до роботи в умовах НС. Компенсаційні та регламентні норми: пільги, резервування джерел постачання, матеріально-технічних і фінансових ресурсів, страхування, спеціальні виплати, норми цивільної, адміністративної відповідальності та процедури їхнього застосування. Зонування території за можливою дією вражаючих факторів НС. Основні показники рівнів небезпеки регіону, де знаходиться ВНЗ, які внесено у Паспорт ризику виникнення надзвичайних ситуацій області. Загальні засади моніторингу НС та порядок його здійснення. Застосування захисних бар'єрів та видів цивільного захисту: фізичного, постійно діючого функціонального, природного, комбінованого.							
	Загальні функції управління пов'язанні з прогнозуванням, плануванням, регулюванням, координацією і контролем. Головні положення про навчання персоналу підприємств, установ і організацій діям та способам захисту в разі виникнення НС та аварій. Система інструктажів. Програми підготовки населення до дій у НС. Спеціальні об'єктові навчання і тренування.			2	Самостійне вивчення	[1]стор 160-222 [4]стор 91-101	[3] Конспект	
	<u>Тема 8.</u> Управління силами та засобами ОГ під час НС Порядок надання населенню інформації про наявність загрози або виникнення НС, правил поведінки та способів дій в цих умовах. Сутність і особливості оперативного управління за	2		2	Самостійна роботая	[1]стор 222-236 [3]стор 268-270 [4]стор 269-286	Підготувати доповіді	Доповіді

	умов виникнення НС.. Сили і засоби постійної готовності. Мета і загальна характеристика рятувальних та інших невідкладних робіт. Техніка, що застосовується при ліквідації наслідків НС. Організація взаємодії сил при проведенні аварійно-рятувальних робіт та основних видів забезпечення у зоні НС. Здійснення карантинних та інших санітарно-протиепідемічних заходів. Технічні засоби і способи проведення дезактивації, дегазації та дезінфекції території, техніки, транспорту, будівель, приміщень, одягу, взуття і засобів захисту, продовольства, води, продовольчої сировини і фуражу. Дезактивуючи, дегазуючи та дезінфікуючи розчини..							
16	**<u>ПР 5</u> Розробка плану евакуації**	2	2	-	Практичне заняття	Методичні вказівки до ПР	Розробити план евакуації згідно з завданням	Захист практичної роботи

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

БАЗОВА

1. Безпека життєдіяльності та охорона праці : підручник / [В. В. Сокуренко, О. М. Бандурка, С. М. Бортник та ін.]; за заг. ред. В. В. Сокуренка ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2021. 308 с. URI: http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/10837
2. Желібо Є.П., Заверуха Н.М., Зацарний В.В. Безпека життєдіяльності, К.Каравела. 2008.
3. Скобло Ю.С. та ін. Безпека життєдіяльності. – Вінниця. „Нова книга" 2000.
4. І.Я. Ярошенко . Безпека життєдіяльності в інженерних рішеннях. – Суми: „Довкілля", 2003.
5. Т.Є. Стиценко, Н.М. Сердюк, Г.В. Пронюк, І.І. Хондак. Безпека життєдіяльності – Харків: ХНУРЕ, 2018. – 336 с

ДОПОМІЖНА

1. ДБН В.1.2-8-2008 Безпека життя і здоров'я людини та захист навколишнього природного середовища
2. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я».
3. Закон України «Про пожежну безпеку».
4. Закон України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку».
5. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення».
6. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України. URL: ttps://mepr.gov.ua.
7. Кодекс цивільного захисту України.
8. Закон України «Про захист людини від впливу іонізуючого випромінювання».
9. Закон України «Про об'єкти підвищеної небезпеки». Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища».
10. Закон України «Про дорожній рух».
11. ДНАОП 0.00-1.32-01 Правила устройства электроустановок электрооборудования специальных установок.
12. ДНАОП 0.00–1.29–97 Правила захисту від статичної електрики
13. ДСН 3.3.6.039-99 Державні санітарні норми виробничої загальної та локальної вібрації
14. ДСН 3.3.6.037-99 Санітарні норми виробничого шуму. Ультразвуку та інфразвуку
15. ДСН 3.3.6.042-99 Санітарні норми мікроклімату виробничих приміщень.
16. Кодекс цивільного захисту України (із змінами);

17. Розпорядження Кабінету міністрів України «Про затвердження плану основних заходів цивільного захисту України на 2024 рік» від 12 січня 2024 р. № 29-р
18. Наказ ДСНС України «Про затвердження організаційно-методичних вказівок з підготовки населення до дій у надзвичайних ситуаціях на 2024–2025 роки»
19. Постанова КМУ «Про затвердження типових положень про функціональну і територіальну підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту» від 11.03.2015;
20. Постанова КМУ «Про затвердження Порядку утворення, завдання та функції формувань цивільного захисту» від 09.10.2013 №787
21. Постанова КМУ «Про затвердження Порядку проведення навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту» від 23.10.2013, №819.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. http://www.mon.gov.ua - Офіційний сайт Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.
2. http://www.mns.gov.ua - Офіційний сайт Міністерства надзвичайних ситуацій України.
3. http://www.social.org.ua - Офіційний сайт Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України.
4. http://portal.rada.gov.ua - Офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
   http://www.nau.ua -Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)».